

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Soubor cvičení a otázek k opakování KOD a prezentaci**Pracovní list 5 Komunikační dovednosti****Jazyk, řeč a komunikace**

Rozvoj mozku, vzpřímená schůze, ruka schopná práce – projevy vyspělé formy člověka rozumného. Před deseti až čtyřiceti tisíci let vznikl asi dnešní typ člověka.

Lidská řeč vznikala společně s člověkem. Člověk je jediný živý tvor schopný řeči. Ústy může člověk vydávat více zvukových signálů, které jsou spjaté s určitým významem. Hovoří se o artikulovaném systému signálů, které jsou charakteristické pouze pro člověka. Mozek dnešního člověka má objem mezi 1200 -1500 cm³.

Řeč slouží ke vzájemnému dorozumívání lidí, tedy ke komunikaci.

V komunikaci jde o přenos informací, sdělování obsahu vědomí člověka člověku, lidem. Jde o interakci mezi mluvčím a posluchačem za určité situace. Podstatnou podmínkou úspěšné komunikace je dorozumívací kód, jímž je při verbální komunikaci jazyk. Spojení mezi lidmi je tzv. komunikační kanál.

Co patří k základním složkám komunikace?

Komunikační situace - Účastníci komunikace – Kód – Téma - Kanál

Kromě verbální komunikace existuje komunikace neverbální – především pomocí mimiky, posuvek, gest.

K neverbálním projevům komunikace patří také kreslené vtipy, plakáty, pantomima, reklamy beze slov, dorozumívání světelnými signály apod.

Jaké odborné názvy prostředků neverbální komunikace známe?

Gestika – pohyby rukou.

Mimika – změny výrazu obličeje

Posturika – poloha a konfigurace těl účastníků komunikace

Proxemika – míra vzdálenosti mezi komunikanty

Kinezika – pohyby celého těla komunikujících včetně chůze

Haptika – fyzický kontakt mluvčích, dotyk

Jazyk je abstraktní systém ustálených a závazných znaků a pravidel, sloužící k dorozumívání a myšlení.

Řeč je konkrétním užitím jazyka. Jde o individuální realizaci jazykového systému.

Jaké základní funkce má jazyk?

Dorozumívací funkce

Myšlenková funkce

Apelová funkce

Estetická funkce

Národně reprezentativní funkce

Jaký je vztah jazyka a řeči?

Jazyk = langue, systém

Jazyk je uložený v mozku každého jedince

Jazyk je ucelený útvar systémové povahy

Jazyk je sociální, kolektivní, konvenční

Jazyk je zdrojem modelů pro vznik řeči

Jazyk je nezávislý na existenci písma

Řeč = parole, mluva

Ontogeneze jazyka je chronologický vývoj člověka od narození, během něhož se jedinec jazyku učí, nabývá schopnost jej používat, ale může ji i ztrácet.

Fylogeneze jazyka je vývoj v rámci daného jazykového společenství, které je jeho nositelem.

Řeč = parole, mluva

Řeč je kreativní, má schopnost zpětně přetvářet systém jazyka

Řeč je tvořena kombinacemi jednotek systému jazyka

Praktické cvičení

1. Vysvětlit pojmy ontogeneze a fylogeneze.
2. Vysvětlit pojmy mluvčí, sdělení, adresát, dorozumívací jazykový kód, komunikační kanál.
3. Vysvětlit pojmy verbální a neverbální komunikace.
4. Dorozumět se neverbálně ve cvičných obtížných životních situacích.
5. Vypracovat úvahu na téma: „ Proč jsou důležitá řečová centra v mozku?“

Zdroj

Český jazyk – přehled středoškolského učiva, edice Maturita, Třebíč, 2005